

تحلیل تطبیقی آمایش سرزمین در ورزش بانوان بر اساس پراکندگی اعضای تیم‌های ملی جمهوری اسلامی ایران

محمود گودرزی^۱ * شعله خداداد^۲

چکیده

هدف این مقاله شناسایی و بررسی وضعیت آمایش سرزمین در ورزش بانوان در ایران و روش‌شناسی آن از نوع توصیفی و مقایسه‌ای است. ابتدا با استفاده از گزارش‌های وزارت ورزش و جوانان و ادارات کل تربیت بدنی در ایران اولویت‌های رشته‌های ورزشی استان‌ها شناسایی شد، سپس با استفاده از اطلاعات مربوط به اعضای تیم ملی بین سال‌های ۹۷-۱۳۹۲ وضعیت آمایش سرزمین مورد بررسی و تحلیل قرار گرفت. گردآوری داده‌ها با چک‌لیست اولویت بدنی رشته‌های ورزشی انجام شد. جامعه آماری تمامی استان‌های کشور و نمونه آماری برابر جامعه آماری است و تحلیل داده‌ها با استفاده از روش آمار توصیفی و نمودار دایره‌ای انجام شد. یافته‌ها نشان داد: ورزش بانوان نیاز به نگرش جدی‌تری به بحث ورزش قهرمانی دارد؛ برای مثال در رشته پر مدالی مثل دو و میدانی تطابق معناداری بین اعضای تیم ملی و آمایش استانی رشته‌های ورزشی بانوان مشاهده نمی‌شود، این شرایط در بیشتر رشته‌های ورزشی انفرادی کم و بیش مشاهده می‌شود در مورد رشته‌های تیمی هم یکی از بزرگ‌ترین خلأها عدم توجه به بحث باشگاه‌داری در آمایش سرزمین رشته‌های تیمی بانوان است.

واژگان کلیدی: آمایش سرزمین، تحلیل تطبیقی، تیم‌های ملی، ورزش بانوان

فصلنامه مطالعات فرهنگی اجتماعی المپیک • سال اول • شماره دوم • بهار ۹۹ • صص ۳۲-۷

تاریخ دریافت مقاله: ۹۸/۱۱/۱۶ تاریخ پذیرش مقاله: ۹۸/۱۲/۲۸

۱. استاد دانشکده تربیت بدنی دانشگاه تهران (mgoodarz@ut.ac.ir)
۲. استادیار گروه تربیت بدنی دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی، نویسنده مسئول
(Sholeh.khodadad@kntu.ac.ir)

مقدمه

زنان اولین بار در تاریخ المپیک سال ۱۹۰۰ با ۵ رشته ورزشی در مسابقات، حضور یافتند و از آن سال به بعد تعداد رشته‌های بانوان در المپیک در حال افزایش است، تا سال ۱۹۹۰ تفاوت بین زنان و مردان در بازی‌های المپیک بسیار چشمگیر بود. در سال ۱۹۹۱ کمیته بین‌المللی المپیک تصمیم گرفت رشته‌های جدید المپیکی برای بانوان اضافه کند و پنج سال بعد در اصلاحیه منشور المپیک مأموریت جدید تشویق ورزش بانوان به عنوان وظایف کمیته بین‌المللی المپیک اضافه شد. در کشور آمریکا مردان هر سال مدال‌های بیشتری از زنان در رقابت‌های المپیک کسب می‌کنند که این شکاف از سال ۱۹۸۰ کمتر شده است. ده سال قبل در سال ۱۹۷۲ قانون مساوات دسترسی زنان از طریق اصلاحات آموزشی به عنوان قانون IX اجرا شد و برای اولین بار در المپیک پکن ۲۰۰۸ زنان از مردان پیشی گرفتند. در چین این اتفاق بیست سال زودتر رخ داد، به این معنی که زنان چینی نسبت به مردان از المپیک ۱۹۸۸ به بعد بهتر عمل کردند و هر بار ۱۰ مدال بیشتر به خانه می‌آوردند (Lee, 2016). مسئله این است که علی‌رغم پیشرفت چشمگیر، بانوان هنوز توجه لازم را دریافت نمی‌کنند. در جامائیکا، کشوری با بیش از ۲۰ و کمتر از ۹۰ مدال در المپیک و کمتر از سه میلیون جمعیت و تجمع ستاره‌های دو میدانی، در المپیک ریو، با وجود آنکه دوندگان زن جامائیکایی مدال‌های بیشتری کسب کرده بودند، دونده مرد، توجه بیشتری دریافت کرد (Lee, 2016). در پورتوریکو، کشوری با کمتر از ۲۰ مدال در المپیک مونیکا^۱ اولین و تنها مدال طلای المپیک تاریخ این کشور را در مسابقات تنیس به نمایندگی ۴۰ ورزشکار کسب کرده بود با این حال به اندازه کافی مورد توجه قرار نگرفت (Lee, 2016).

۱. روند توسعه ورزش بانوان ایران در المپیک

بررسی تاریخ اکثر کشورها نشان می‌دهد که ورزش قهرمانی زنان، نقشی حاشیه‌ای دارد که اساساً به دلیل ایدئولوژی جنسیتی حاکم بر تصمیم‌گیرندگان در حیطه ورزش بانوان است. به عنوان مثال در المپیک کهن، حضور زنان در ورزش‌های رسمی ممنوع بود، البته در المپیک مدرن نیز دو کوبرتن در دوره حیات خود مخالف سرسخت حضور زنان در بازی‌های المپیک بود (پناهی و صداقت‌زادگان، ۱۳۹۱). در ایران دو تعبیر برای حضور زنان در میدانی ورزشی وجود دارد، یکی تعبیر مبتنی بر حدیث پیامبر اکرم (ص) در مورد لزوم توجه والدین به آموزش شنا، سوارکاری و تیراندازی و دیگری، اشاره بر محدودیت پوشش زن در شرع مقدس اسلام و در اولویت قرار دادن وظایف اصلی زن یعنی همسراری، فرزندآوری و مادری، بنابراین زنان قهرمان مدال‌آور از نظر درجه اهمیت در مراتب پایین‌تر قرار دارند. بدون تردید اگر باورهای تصمیم‌گیران بیشتر به سمت تعبیر دوم تمایل داشته باشد، بر حضور کمی و کیفی بانوان تأثیر منفی خواهد داشت و البته می‌تواند باعث توزیع نابرابر در امکانات و مانع رشد انواع رشته‌های مختلف ورزشی بانوان شود (پناهی و صداقت‌زادگان، ۱۳۹۱).

با بررسی عملکرد کاروان‌های ورزشی ایران حضور بانوان که در ۱۷ دوره از مسابقات المپیک، از دوره دهم در قالب کاروان جمهوری اسلامی ایران راهی مسابقات المپیک شدند، در ۸ دوره‌ای که اتفاقات چشمگیری در آن رخ داد، بانوان نیز توانمندی‌های بی‌نظیری از خود نشان دادند. کیمیا علیزاده تکواندوکار ایران بعد از کسب اولین مدال بانوان ایران در المپیک، بانوان را امیدوار کرد که توان حضور روی سکو وجود دارد. قبل از انقلاب شکوهمند اسلامی در ششمین دوره، حضور ایران در این بازی‌ها در سال ۱۹۶۴ و به میزبانی توکیو، کاروان ایران ۶۳ نفره بود، حاصل کار فقط ۲ برنز بود. در این دوره برای نخستین بار بانوان حضور خود را در المپیک تجربه می‌کردند و ۴ بانوی ورزشکار در کاروان ایران حضور داشتند. سه ورزشکار ایران در دو و میدانی و یک بانوی ایرانی هم در ژیمناستیک با حریفان رقابت کردند که کاروان ایران با قرار گرفتن در رده سی و چهارم به کار خود پایان داد. هشتمین دوره بازی‌های المپیک در سال ۱۹۷۲ و در مونیخ آلمان برگزار شد و از کاروان ۵۰ نفری ایران (بدون حضور بانوان) هیچ ورزشکاری نتوانست کشورمان را صاحب مدال طلا کند. ایران با ۳ مدال نقره به کار خود پایان داد و به عنوان

بیست و هشتمی رسید. دوره یازدهم به میزبانی بارسلون در سال ۱۹۹۲ برگزار شد و کاروان ایران با ۴۰ ورزشکار بدون حضور بانوان وارد رقابت‌ها شد. سه برنز دستاورد ورزشکاران از این رقابت‌ها بود. ایران در این دوره با عنوان چهل و چهارمی به کار خود پایان داد. دوره دوازدهم بازی‌ها در ۱۹۹۶ آتلانتا تجربه شد که اولین حضور بانوان در المپیک بعد از انقلاب بود. لیدا فریمان، تنها بانوی ایران در این بازی‌ها بود که در تفنگ بادی ۱۰ متر با حریفان به رقابت پرداخت. فریمان پرچمدار کاروان ایران در المپیک بود. ایران در این دوره یک طلا، یک برنز و یک نقره به دست آورد. سیزدهمین دوره در سال ۲۰۰۰ در سیدنی برگزار شد که ۳ مدال طلا و یک برنز حاصل کار ایران در این بازی‌ها بود. کاروان ورزشی ایران در المپیک سیدنی ۳۵ ورزشکار داشت که از این تعداد یک نفر در بخش بانوان در مسابقات شرکت کرد و نتیجه کار عنوان بیست و هفتمی بود. دوره هفدهم المپیک در برزیل برگزار شد. کاروان ورزشی ایران در این بازی‌ها ۶۳ ورزشکار داشت. یک نقره و ۴ برنز برای ایران به دست بیاورند تا کاروان ایران بیست و پنجم شود. در این دوره برای اولین بار در همه ادوار حضور ایران در المپیک بانوی تکواندو کار کشورمان توانست با کسب مدال برنز جایگاه ویژه‌ای برای بانوان ایرانی در المپیک باز کند. همان‌طور که از تاریخچه بازی‌های المپیک مشخص است، حضور بانوان همواره باعث بهبود عملکرد کلی تیم‌ها شده است.

۲. روند توسعه ورزش بانوان ایران در آسیا

طراحی لباس‌های اسلامی برای بانوان و جداسازی فضای ورزشی بانوان و آقایان از تحولات ورزش بانوان در بعد از انقلاب اسلامی بود. ضمن آنکه بانوان در بسیاری از رشته‌های ورزشی فعالیت خود را آغاز کردند و دیگر خبری از محدودیت‌های انتخاب رشته ورزشی قبل از انقلاب وجود نداشت. ورزش بانوان ایران در بازی‌های آسیایی ۲۰۱۸ جاکارتا هرچند از لحاظ تعداد مدال نسبت به دوره قبل رشد داشت، اما در این دوره از لحاظ مدال طلا افت کرد و در رشته‌های انفرادی هیچ مدال طلایی کسب نکرد. بررسی‌های آماری نشان می‌دهد که در این دوره ۱۰۵ بانوی ورزشکار فرصت حضور و رقابت در مهم‌ترین رویداد ورزشی قاره کهن را داشتند و این تعداد نسبت به بازی‌های ۲۰۱۴ اینچئون، که با اعزام ۵۷ زن ورزشکار همراه بود، افزایش داشته است. در بازی‌های آسیایی ۲۰۱۸ جاکارتا ۱۸ مدال سهم ۱۰۵ بانوی ایران بود، در حالی که در دوره قبل این

بازی‌ها و در اینچئون کره جنوبی ۵۷ بانوی ورزشکار ۱۶ مدال کسب کردند. در واقع در این دوره افزایش ۴۸ نفری بانوان تنها دو مدال را در پی داشت که البته با افت کیفی نیز همراه بود. در بازی‌های آسیایی ۲۰۱۴ اینچئون بانوان ایران موفق به کسب دو مدال طلا در رشته‌های انفرادی (تیراندازی و کاراته) شدند در حالی که در بازی‌های آسیایی ۲۰۱۸ تنها تیم کبدهی بانوان مدال طلا گرفت و در رشته‌های انفرادی بانوان مدال طلا نداشتند. مقایسه مدال‌آوری بانوان در دو دوره بازی‌های آسیایی نشان می‌دهد که از لحاظ مرغوبیت مدال رشته‌های کبدهی، ووشو، قایقرانی و تیروکمان در بخش بانوان موفق‌تر از بازی‌های آسیایی ۲۰۱۴ بودند، اما رشته‌های تیراندازی، کاراته، تکواندو و دوومیدانی عملکرد ضعیف‌تری داشتند به‌ویژه تیراندازی که یک طلا و دو نقره دوره قبل آن به تنها یک برنز در بازی‌های آسیایی جاکارتا تبدیل شده است.

جدول ۱. مقایسه مدالی بانوان ایران در بازی‌های آسیایی ۲۰۱۴ اینچئون و بازی‌های آسیایی ۲۰۱۸ جاکارتا

۲۰۱۸ جاکارتا	۲۰۱۴ اینچئون	
۱۰۵ ورزشکار	۵۷ ورزشکار	مجموع نفرات
یک طلا، ۱۰ نقره و ۷ برنز	۲ طلا، ۷ نقره و ۷ برنز	مدال
طلا تیمی	نقره تیمی	کبدهی
دو نقره و دو برنز	یک طلا و دو برنز	کاراته
یک نقره و یک برنز	دو نقره و یک برنز	تکواندو
هیچ مدالی کسب نکردند	یک نقره	دو و میدانی
یک برنز	یک طلا و دو نقره	تیراندازی
سه نقره	یک نقره	ووشو
چهار نقره و یک برنز	چهار برنز	قایقرانی
یک برنز	این رشته برگزار نمی‌شد	پنجاک سیلات
برنز تیمی	هیچ مدالی کسب نکردند	تیرو کمان

هر چند از لحاظ کیفی رشد لازم در مدال‌آوری بانوان به وجود نیامده است، اما بر خلاف نفرات اعزامی مردان، افزایش تعداد بانوان شرکت‌کننده در بازی‌های آسیایی و رشد ۴۸ نفری در نفرات اعزامی اتفاقی مثبت برای ورزش بانوان بود. البته به شرط اینکه حمایت از ورزش بانوان به همین رشد تعداد نفرات اعزامی خلاصه نشود و با فراهم ساختن امکانات لازم برای ورزش بانوان، شاهد مدال‌آوری بیشتر آنها در بازی‌های آسیایی ۲۰۲۲ باشیم.

بنابراین لزوم بررسی ابعاد افت محسوس برخی رشته‌ها مانند تیراندازی باید به دقت مورد بررسی قرار گیرد، چراکه تیراندازی یکی از رشته‌های المپیکی مهم است که مدال‌های زیادی در آن توزیع می‌شود.

۳. تحلیل جغرافیایی ورزش قهرمانی

میزان توسعه یافتگی استان‌ها در ورزش قهرمانی با یکدیگر متفاوت است. درحالی که برخی استان‌ها در ورزش کشور حکمرانی می‌کنند، برخی استان‌ها به ندرت وارد صحنه ورزش می‌شوند. مشخص شده است عوامل اقتصادی، زمینه‌های جغرافیایی، اجتماعی و فرهنگی نقش مهمی در توسعه ورزش قهرمانی دارند. یافته‌های بخش کثیری از مطالعات شاهد این مطلب است که توسعه اقتصادی کمترین تأثیر و توسعه فرهنگی به خصوص فرهنگ ورزشی بیشترین اثر را در ورزش قهرمانی دارد. اگرچه توسعه اقتصادی به استان‌ها اجازه می‌دهد برای ورزش و به ویژه ورزش قهرمانی هزینه بیشتری شده و زیرساخت‌ها امکانات مورد نیاز بیشتری در دسترس ورزشکاران قرار گیرد، اما با توجه به شرایط استان‌ها و وابستگی ورزش استان‌ها به منابع دولتی، وابستگی کمتری به وضعیت اقتصادی استان‌ها مشاهده می‌شود. از طرف دیگر ایران کشوری پهناور با اقلیمی متفاوت است که تنوع ناحیه‌ای و عوامل طبیعی بسیار زیاد و چشمگیر دارد که البته به دلیل بهره‌برداری نادرست نقشی در توسعه مناطق ندارد. متغیرهایی مانند مساحت استان متوسط سالیانه بارش می‌تواند تأثیر منفی بیشتری داشته باشد (ملائتی و همکاران، ۱۳۹۷)، چراکه مساحت زیاد مشکل دسترسی به امکانات ورزشی را ایجاد می‌کند.

با نگاهی به زادگاه مدال‌آوران در المپیک استان‌های مازندران، تهران، همدان، اردبیل، قزوین و خوزستان به چشم می‌خورند که در بین این شش استان، مازندران با ۵۵ درصد بالاترین فراوانی در بین زادگاه ورزشکاران مدال‌آور دارد. از روزی که مدال برنز را بر گردن جعفر سلماسی وزنه‌بردار ایرانی انداخته شد، وی نخستین مدال‌آور ایرانی در المپیک ۴۸ لندن لقب گرفت تا ۶۴ سال بعد کمیل قاسمی اهل جویبار مازندران برسکوی مدال‌آوران المپیک ۲۰۱۲ لندن ایستاد تا مدال برنز آویزه گردنش شود، ورزشکاران ایرانی در رشته‌های کشتی (آزاد و فرنگی)، وزنه‌برداری، تکواندو و دوومیدانی (پرتاب دیسک) توانستند ۶۰ مدال در این میادین به دست آورند. ۶۰ مدالی که طلایی‌ها با ۱۵ مورد، سهم ۲۵ درصدی را به خود اختصاص دادند و مدال‌گیران نقره ۳۳ درصد از کل مدال‌ها را شامل

شدند. این در حالی است که سهم مدال آوران برنز در این جمعیت ۴۲ درصد بود. سهم کشتی اعم از آزاد و فرنگی با ۶۳ درصد بالاترین فراوانی است و سپس ورزش وزنه‌برداری که با ۲۷ درصد از فراوانی قابل توجه‌ای برخوردار است. تکواندو کاران مدال آور این ورزش را تا ۸ درصد فراوانی رسانده‌اند و در خاتمه رشته دوومیدانی است که با حرکت احسان حدادی در المپیک ۲۰۱۲ این رشته را هم صاحب مدال کرد و با ۲ درصد فراوانی در انتهای جدول قرار گرفت. زادگاه ۳۳ درصد از مدال آوران المپیک ما استان مازندران است و تهران با ۲۶ درصد در مرتبه دوم قرار دارد. با مشاهده ارقام فراوانی جمعیتی، درمی‌یابیم که زادگاه ۵۹ درصد از مدال آوران طلای المپیک استان‌های مازندران و تهران است. با در نظر گرفتن ۲ سهم ۱۴ درصدی آذربایجان شرقی و اردبیل خواهیم یافت که زادگاه ۸۷ درصد از طلای‌های المپیک ایران در استان‌های مازندران، تهران، آذربایجان شرقی و اردبیل محسوب می‌شود.

۴. لزوم آمایش سرزمین در ورزش بانوان

ورزش قهرمانی به عنوان ابزاری برای تحکیم وحدت ملی و افزایش روحیه نشاط و شادابی همواره مورد توجه است که باعث می‌شود جایگاه خاصی برای کشورها داشته باشد. ورزش قهرمانی اهداف مشخصی دارد که شامل افزایش جمعیت ورزش قهرمانی، بهبود کیفیت کسب مدال در میادین بین‌المللی، افزایش رشته‌های ورودی المپیک، افزایش تعداد نفرات ورودی به بازی‌های المپیک و حفظ و ارتقای جایگاه تیم‌های ملی در رتبه‌بندی‌ها می‌باشد. بهبود عملکرد کشورها در رویدادهای معتبر جایگاه کشورها را نه تنها در رقابت‌ها، بلکه در عرصه سیاسی، اجتماعی و سلامتی بهبود می‌بخشد و باعث محبوبیت کشور و شناساندن آن در سطح جهان می‌شود. لزوم توجه به توسعه قهرمانی و سرمایه‌گذاری بلند و کوتاه‌مدت در آن با حفظ نظام ورزش قهرمانی و کیفیت آن در ارتباط است. وضعیت ورزش قهرمانی در کشور ما افت و خیزهای فراوانی داشته است (راسخ، سجادی و همکاران، ۱۳۹۴). در پژوهشی عیدی و عسگری (۱۳۹۴) به ارزیابی عملکرد ایران در بازی‌های المپیک در مقایسه با رقبا پرداختند، با توجه به اینکه ایران تا به حال در ۱۵ دوره بازی‌های المپیک شرکت کرده است و تا سال ۲۰۱۲ بهترین رتبه چهاردهم بازی‌های المپیک بوده و با توجه به سینوسی بودن عملکرد ایران بهترین رتبه‌ها ۱۴، ۱۷ و ۱۹ و بدترین عملکردها ۴۳، ۴۴، ۵۱ (عیدی و عسگری، ۱۳۹۴). این

عملکرد سیستمی نتیجه نبود سیستم کشف و پرورش و سازماندهی استعداد است. معمولاً چند شیوه و فرایند برای تربیت قهرمان و ورزشکار دنبال می‌شود که البته این مدل‌ها وابسته به سیاست‌ها و ورزش قهرمانی دولت‌ها هستند. مدل مرکزی عموماً در کشورهای رایج است در آن دولت‌ها نقش محوری دارند و در کشورهایمانند فرانسه، یونان و ایرلند سازمان ورزش یا هر سازمان دیگر نقش انحصارطلبانه دارد البته نسخه اصلی این مدل در چین اجرا می‌شود. مدل شبکه‌ای بر اساس همکاری بین عاملان یا ذی‌نفعان مختلف شکل گرفته و نقش اصلی بر عهده فدراسیون‌های ملی، کمیته بین‌المللی المپیک، مؤسسات ورزشی دولتی، سیستم‌های مدارس است (Thibault and Babiak, 2005). در مدل باشگاهی سه نقش اصلی بر عهده باشگاه‌هاست که عموماً در آن بر قوی‌ترین و تجاری‌ترین ورزش‌ها تمرکز می‌شود. در فوتبال، پیشرفت ورزشکاران بر عهده باشگاه‌هایی است که سازمان‌های پیشرفته و ویژه‌ای مانند آکادمی برای ورزشکاران جوان تأسیس کرده‌اند. در بسیاری از کشورها مانند آلمان و هلند مسئولیت ورزش بین دولت و سازمان‌های غیردولتی تقسیم می‌شود. البته سرمایه‌گذاری توسط خانواده برای اوج عملکرد فرزندان نیز به عنوان یک مدل فردی کارافرینی در کشورهای مشاهده می‌شود که منابع کافی برای کمک به ورزشکاران وجود ندارد و در نتیجه آن بسیاری از آنها به ناچار مهاجرت می‌شوند (Thibault and Harvey, 2013). با مقایسه روند رشد ورزشکاران نخبه در کشورهای استرالیا، کانادا و انگلستان مشخص شد که این کشورها در چهار زمینه اصلی برای توسعه ورزش قهرمانی برنامه‌ریزی کرده‌اند که عبارت است از: ۱. افزایش مداخلات دولت فدرال مرکزی، ۲. تدوین و اولویت‌بندی سیاست‌های ورزشی، ۳. تدوین یک سیستم یا چارچوب بوروکراتیک برای توسعه ورزش حرفه‌ای و نخبگان و ۴. شکیبایی درازمدت برای ورزش همگانی (Green, 2006).

به طور مشخص برای توسعه ورزش قهرمانی به برنامه‌ریزی و ایجاد چارچوبی پایدار و بلندمدت نیاز است. نقش کلیدی برنامه‌ریزی فضایی ایجاد یک نظم منطقی‌تر در چینش فعالیت‌ها و ایجاد یک نوع پیوند میان سیاست‌های رقیب می‌باشد. در حیطه برنامه‌ریزی، آمایش سرزمین دلالت بر اقدام‌هایی دارد که به طور گسترده توسط بخش عمومی به کار گرفته می‌شود تا آینده توزیع فعالیت‌ها را در فضا تحت تاثیر قرار دهد (اوجاچی، ۱۳۹۵). هرچند آمایش سرزمین به رویکردی از برنامه‌ریزی فضایی اطلاق می‌شود که تحت هیچ

یک از چهار رویکرد کلی برنامه‌ریزی اقتصادی منطقه‌ای، برنامه‌ریزی تلفیقی جامعه، مدیریت کاربری اراضی و برنامه‌ریزی شهری نمی‌گنجد، از آنجا که همانند هر یک از انواع خود بعد جغرافیا را به ابعاد اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و زیست‌محیطی سیاست‌گذاری‌ها عمومی می‌افزاید، در چارچوب انضباط علمی برنامه‌ریزی فضایی جای می‌گیرد (حسین‌خان قندهاری، ۱۳۸۸). به لحاظ مفهوم، آمایش سرزمین ایجاد تعادل بین سه عنصر انسان، فضا و فعالیت تعریف شده و مقوله آمایش، تلفیقی از سه علم اقتصاد، جغرافیا، و جامعه‌شناسی است. اکنون بیش از ۳۰ سال از پیدایش این ایده در نظام برنامه‌ریزی کشور می‌گذرد و آمایش سرزمین به عنوان بالادست‌ترین سند توسعه کشور از جایگاه خاصی در نظام برنامه‌ریزی کشور برخوردار است (اکبری، ایمانی جاجرمی و رستمعلی‌زاده، ۱۳۹۲).

۵. مفهوم آمایش سرزمین و اهمیت آن در برنامه‌ریزی ورزش قهرمانی

منظور از آمایش تعیین توان بالقوه و شایستگی‌های اراضی به عبارت دیگر، تعیین مطلوب‌ترین نوع بهره‌وری از آنهاست (اکبری، ایمانی جاجرمی و رستمعلی‌زاده، ۱۳۹۲). ورورث و نادین (۲۰۰۶) در توضیح آمایش اظهار داشتند که آمایش سرزمین از یک طرف با مسئله هماهنگی یا یکپارچه سازی ابعاد فضایی، و از طرف دیگر با سیاست‌های بخشی از طریق یک خط مشی پایه سرزمینی مرتبط می‌شود (خنیفر، ۱۳۸۹). در دوره جدید مطالعات آمایش سرزمین در ایران، ملاحظات دفاعی و امنیتی مورد توجه قرار گرفت که در فرایند تهیه برنامه سوم توسعه کشور به تصویب دولت و مقام معظم رهبری رسید و به عنوان چارچوب قابل رعایت در برنامه‌ریزی‌ها ابلاغ شد. ملاحظات دفاعی و امنیتی در توزیع جمعیت و امکانات باید مورد توجه قرار گیرد، اصل کارایی و بازدهی اقتصادی، وحدت و یکپارچگی سرزمین، گسترش عدالت اجتماعی و تعادل منطقه‌ای، حفاظت از محیط زیست و احیای منابع طبیعی، حفظ هویت اسلامی، ایرانی و حراست از میراث فرهنگی، تسهیل و تنظیم روابط درونی و بیرونی، رفع محرومیت‌ها به ویژه در مناطق روستایی کشور از دیگر اصول آمایش سرزمین هستند. در تحقیقی که لزوم توجه به اصل عدالت در برنامه‌های آمایش را نشان می‌دهد. صادقی آرانی و میرغفوری به بررسی توسعه‌یافتگی ورزش استان‌ها در سال ۱۳۸۵ پرداختند که با تجزیه تحلیل ۲۰ شاخص کلیدی مورد تأیید سازمان ورزش و وقت دریافتند که تنها دو استان سمنان و زنجان استان‌های برخوردار از اماکن ورزشی و

تربیت بدنی بودند و ۹۳ درصد از استان‌ها از اماکن ورزشی و امکانات تربیت بدنی کافی محروم بودند (صادقی آرانی و میرغفوری، ۱۳۸۸). صالحی پور و پوراصغر به بررسی موانع و علل موفق نبودن طرح‌های آمایش پرداختند شرایط طبیعی کشور، قوانین و مقررات، فشارهای سیاسی برای اجرای طرح‌های غیرفنی، نبود مدل مناسب آمایش سرزمین عدم وجود تعریف صحیح از منطقه در کشور، نبود تفکر منسجم و نهادینه برای اداره سرزمین از جمله موانع نام بردند (اکبری، ایمانی جاجرمی و رستمعلی زاده، ۱۳۹۲). در این ارتباط معروفی و همکاران (۱۳۹۰) عنوان کردند که تحقیق در ارتباط با آمایش بیشتر در مراکز استان‌ها تمرکز داشته و الگوی مناسبی برخوردار نبوده. در این زمینه قنبری در سال ۱۳۹۰ در پژوهش خود با توجه به شاخص‌های فرهنگی و آموزشی، بهداشتی درمانی، اقتصادی ورزشی، به تعیین توسعه یافتگی نقاط مختلف شهری پرداخت در زمینه شاخص‌های ورزشی استان سیستان و بلوچستان به عنوان برخوردارترین استان شناخته شد و مشخص شد که توسعه ملی ورزش تا حدی به عوامل اقتصادی، اجتماعی، و اقلیمی منطقه وابسته است. نظری در سال ۱۳۹۲ با عنوان تنظیم سند راهبردی آمایش سرزمین در ورزش استان اصفهان ذکر کرد که سرانه بخش ورزش استان ۰/۵۱ می‌باشد که رتبه ۲۳ کشوری را دارد و توزیع غیرمتوازی از امکان ورزشی در سطح استان وجود دارد. وی همچنین در مطالعه خود به این نتیجه رسید که برای موفقیت هر چه بیشتر ورزش باید به رشته‌های ورزشی اولویت‌دار تمرکز کرد (قنبری، ۱۳۹۰).

با توجه به اهمیت آمایش سرزمین در برنامه توسعه ورزش کشور، وجود برنامه‌ای مدوم در زمینه تربیت قهرمان لازم و ضروری به نظر می‌رسد. در این ارتباط در ورزش کشور تحقیقاتی صورت گرفته است از جمله در سازمان تربیت بدنی در سال ۱۳۸۵ از طریق نظرخواهی‌های فدراسیونی و استانی اولویت رشته‌های ورزشی هر استان مشخص شد، به شکلی که در هر یک از شش دسته از ورزش‌های پایه، ورزش‌های ملی و محبوب، ورزش‌های مدال‌آور، ورزش‌های دارای شانس مدال، ورزش‌های منتخب و ورزش‌های ویژه در هر استان چه ورزشی باید پیگیری شود و مورد توجه قرار بگیرد (اوجاقی، ۱۳۹۵). البته در این زمینه تعدادی از محقق‌ها با بررسی جامعه به مطالعه سهم قاره‌ها از مدال‌های المپیک در رشته‌های ورزشی پرداخته‌اند. عیبی و سجادی (۱۳۸۸) از سال ۱۸۹۶ تا ۲۰۰۴ به بررسی توزیع مدال‌ها قاره‌ها پرداختند که در نهایت پنج رشته ورزشی دو میدانی،

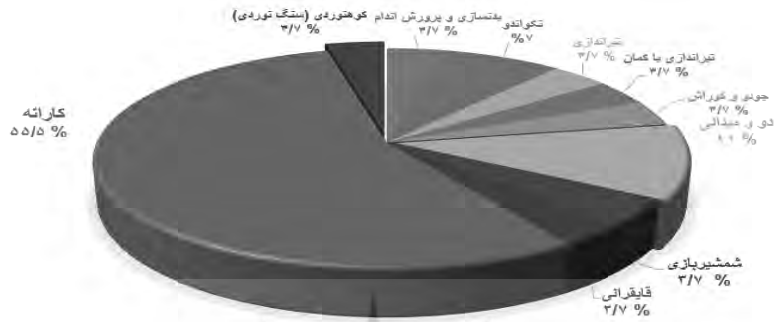
قایقرانی، شنا، کشتی و ژیمناستیک به عنوان رشته‌های پرمدال معرفی شدند که در المپیک تابستانی بیشترین سهم را داشته‌اند، قاره‌های اروپا، آمریکا، آسیا، اقیانوسیه، و آفریقا به ترتیب بیشترین سهم را در کسب مدال‌های المپیک تابستانی داشته‌اند که دو قاره آمریکا و اروپا بیشترین مدال‌های خود را از این پنج رشته پرمدال کسب کرده‌اند. این یافته نشان از وجود برنامه‌ریزی کل نگر در بحث تربیت ورزشکار در این دو قاره دارد (عیدی و عسگری، ۱۳۹۴).

قنبری در سال ۱۳۹۰ در پژوهش خود با توجه به شاخص‌های فرهنگی و آموزشی، بهداشتی درمانی، اقتصادی ورزشی، به تعیین توسعه یافتگی نقاط مختلف شهری پرداخت در زمینه شاخص‌های ورزشی استان سیستان و بلوچستان به عنوان برخوردارترین استان شناخته شد و مشخص شد که توسعه ملی ورزش تا حدی به عوامل اقتصادی، اجتماعی، و اقلیمی منطقه وابسته است (قنبری، ۱۳۹۰).

۶. روش تحقیق

این پژوهش از نوع توصیفی-تحلیلی و تکنیک جمع‌آوری داده‌ها کتابخانه‌ای است که با استفاده از گزارش وزارت ورزش و جوانان، اولویت‌بندی رشته‌های ورزشی استان‌های ایران در سال ۱۳۹۴، اطلاعات فدراسیون‌ها و رسانه‌های ورزشی در ارتباط با عملکرد ورزشکاران و تیم‌ها در رقابت و بررسی شده است. جامعه آماری شامل تمامی استان‌های ایران و نمونه آماری برابر با جامعه آماری و شامل ۳۱ استان است. تجزیه و تحلیل اطلاعات با استفاده از روش‌های آماری توصیفی و به صورت دیاگرام انجام شد که داده‌های ۳۱ استان به صورت تصویری نمایش داده شد.

۷. تجزیه تحلیل آماری

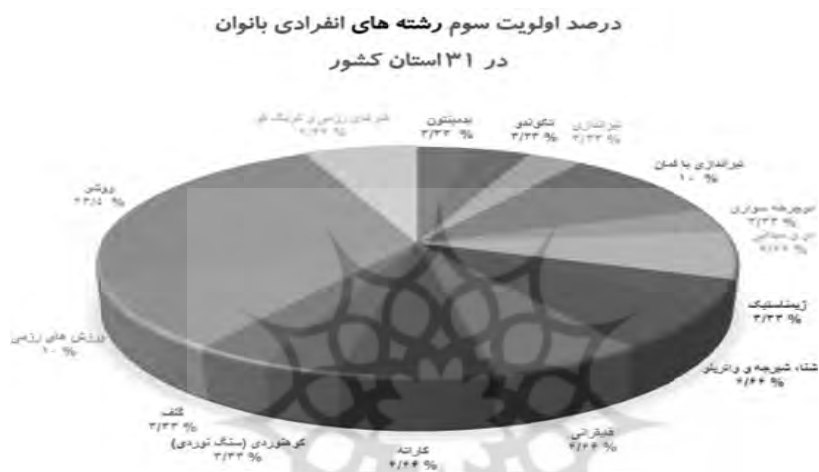
شکل ۱. اولویت اول رشته‌های ورزشی انفرادی در استان‌های کشور

همان‌طور که در تصویر مشخص است، کاراته با فراوانی ۵۵/۵ درصد بالاترین فراوانی را در بین رشته‌های ورزشی انفرادی به خود اختصاص داده است. بعد از آن به ترتیب دو میدانی با ۱۱ درصد و تکواندو با ۷ درصد قرار گرفته‌اند، رشته‌های ورزشی انفرادی دیگر با فراوانی ۲/۷ در اولویت‌های پایین‌تر قرار داشتند.

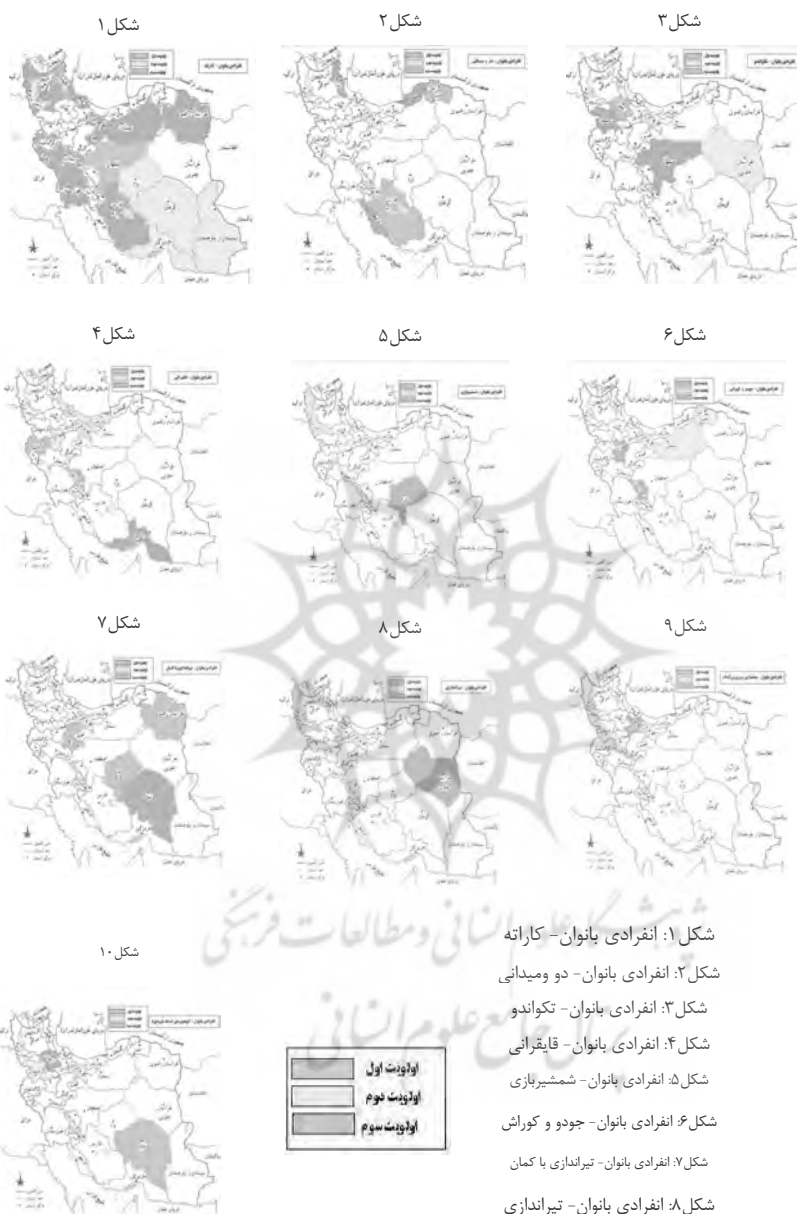
شکل ۲. اولویت دوم رشته‌های ورزشی انفرادی در استان‌های کشور

در ارتباط با دومین اولویت ورزش بانوان در ۶ استان کشور ورزش های رزمی ۱۹/۵ درصد و بعد از آن به ترتیب کاراته و قایقرانی با ۱۳ درصد، وشو، کنگ فو، شنا شیرجه و واترپلو، جودو، تیراندازی، تکواندو و اشکواش با ۶/۵ درصد قرار داشتند. سه رشته کوهنوردی، شمشیربازی، دوچرخه سواری کمترین فراوانی را به خود اختصاص داده بودند.

شکل ۳. اولویت سوم رشته های ورزشی انفرادی در استان های کشور

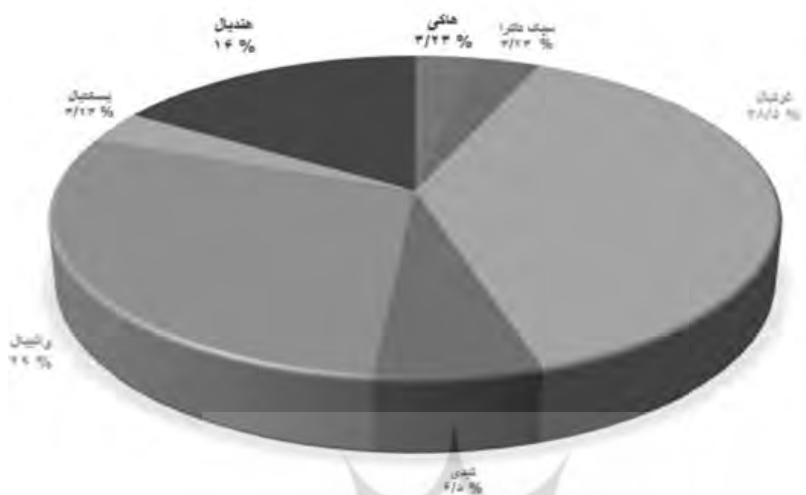
در ارتباط با اولویت سوم ورزش بانوان وشو با ۲۴/۵ درصد بالاترین فراوانی و بعد از آن تیراندازی با کمان، و ورزش های رزمی قرار داشتند.

شکل ۴. وضعیت اولویت‌بندی هر یک از استان‌ها در رشته‌های مختلف ورزشی

در اشکال مربوط به تصویر ۴ وضعیت اولویت‌بندی هر یک از استان‌ها در رشته‌های مختلف ورزشی نشان داده شده است. تصاویر اولویت‌بندی ورزش بانوان حاکی از این مطلب است که در مورد رشته ورزشی کاراته به عنوان اولویت اول ورزش بانوان بیشتر استان‌های حاشیه غربی به جز کردستان این رشته ورزشی را به عنوان اولویت اول خود در نظر گرفته بودند. علاوه بر این استان‌ها استان فارس در جنوب، یزد، کرمان، سیستان و بلوچستان و هرمزگان که همگی از مرکز به سمت جنوب و جنوب شرقی در جوار هم قرار دارند، این رشته را به عنوان اولویت دوم خود قرار داده بودند، و استان اردبیل و اصفهان این رشته را در اولویت سوم خود قرار دادند. خراسان جنوبی این رشته ورزشی را در هیچ یک از اولویت‌های خود قرار نداده بود.

رشته ورزشی دو میدانی به عنوان اولویت دوم هیچ یک از استان‌های کشور قرار نداشته ولی در استان‌های اردبیل، گلستان، و بوشهر این رشته به عنوان اولویت اول و در استان‌های فارس و خراسان شمالی در اولویت سوم قرار داشت. رشته ورزشی تکواندو به عنوان اولویت اول استان‌های کردستان و اصفهان، اولویت دوم خراسان جنوبی و اولویت سوم زنجان قرار داشت. رشته ورزشی قایقرانی در اولویت اول استان هرمزگان، اولویت دوم استان‌های مازندران، گیلان، تهران، و همدان که همگی در ناحیه شمالی قرار دارند قرار داشت. کرمانشاه نیز تنها استانی بود که این رشته را به عنوان اولویت سوم خود انتخاب کرده بود. در مورد رشته شمشیربازی استان یزد این رشته را در اولویت اول خود قرار داد و استان‌های آذربایجان غربی این رشته را در اولویت دوم خود قرار داده بودند. در مورد رشته جودو و کوراش استان‌های چهارمحال و بختیاری، همدان این رشته در اولویت اول قرار داشت. استان‌های سمنان، خراسان شمالی، این رشته را به عنوان اولویت دوم در بین رشته‌های ورزشی قرار داده بودند. در مورد رشته تیراندازی با کمان استان کرمان این رشته را در اولویت اول خود قرار داده بود. استان‌های خراسان رضوی، یزد، و مرکزی این رشته را به عنوان اولویت سوم خود قرار داده بودند و هیچ یک از استان‌های کشور این رشته را در اولویت دوم خود قرار نداده بودند. در رشته بدن‌سازی و پرورش اندام تنها در اولویت اول استان قزوین قرار دارد. در مورد رشته کوه‌نوردی و سنگ‌استان زنجان این رشته را در اولویت اول خود قرار داده و بعد از آن کردستان و کرمان به ترتیب در اولویت‌های دوم و سوم خود قرار داده‌اند.

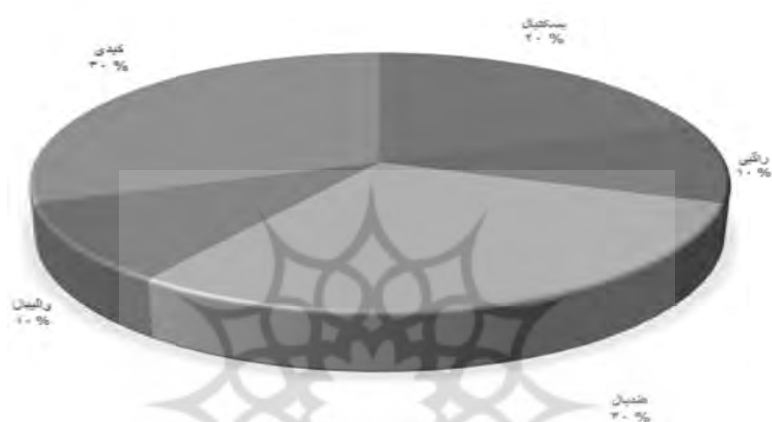
شکل ۵. اولویت اول رشته‌های ورزشی تیمی در استان‌های کشور

همان‌طور که در تصویر مشخص است، در مورد اولین اولویت ورزش بانوان در رشته‌های تیمی بین استان‌های کشور فوتبال بالاترین میزان فراوانی را یا ۳۸/۵ درصد و بعد از آن والیبال با ۲۹ درصد، هندبال با ۱۶ درصد سپس کبدمی، سپیک تاکرا، بسکتبال، و هاکی با درصدهای ۶/۵ و کمتر قرار داشتند.

شکل ۶. اولویت دوم رشته‌های ورزشی تیمی در استان‌های کشور

همان‌طور که در تصویر مشخص است در مورد دومین اولویت ورزش بانوان در رشته‌های تیمی در بین استان‌های کشور بسکتبال بالاترین میزان فراوانی را یا $30/45$ درصد بعد از آن والیبال با 26 درصد سپس فوتبال $21/75$ درصد سپس به ترتیب کبدمی، سپک تاکرا، بسکتبال، و هاکی با درصدهای $8/7$ و کمتر قرار داشتند.

شکل ۷. اولویت سوم رشته‌های ورزشی تیمی در استان‌های کشور

همان‌طور که در تصویر مشخص است در مورد سومین اولویت ورزش بانوان در رشته‌های تیمی در بین استان‌های کشور هندبال و کبدمی بالاترین میزان فراوانی را یا 30 درصد سپس بسکتبال با 20 درصد به خود اختصاص داده بودند. شایان ذکر است که راگبی و والیبال با 10 درصد در رده‌های بعدی قرار داشتند.

شکل ۱

شکل ۲

شکل ۳

شکل ۴

شکل ۵

شکل ۶

شکل ۷

شکل ۱: تیمی بانوان - فوتبال

شکل ۲: تیمی بانوان - والیبال

شکل ۳: تیمی بانوان - هندبال

شکل ۴: تیمی بانوان - کبندی

شکل ۵: تیمی بانوان - بسکتبال

شکل ۶: تیمی بانوان - هاکی

شکل ۷: تیمی بانوان - سپک تاکرا

شکل ۸. وضعیت اولویت بندی هر یک از استان‌ها در رشته‌های مختلف ورزشی تیمی

در شکل‌های یک تا ده وضعیت اولویت بندی هر یک از استان‌ها در رشته‌های مختلف ورزشی تیمی نشان داده شده است. تصاویر اولویت بندی ورزش بانوان حاکی از این مطلب

است که در مورد رشته ورزشی فوتبال به عنوان اولویت اول ورزش بانوان بیشتر استان‌های حاشیه شمالی و غربی یعنی خراسان شمالی، مازندران، گیلان، آذربایجان غربی در شمال و همدان، کرمانشاه، ایلام، خوزستان، بوشهر، فارس و کرمان فوتبال را به عنوان اولویت اول خود در نظر گرفته بودند. علاوه بر این استان‌های آذربایجان غربی و سمنان، تهران، قم و اصفهان در مرکز فوتبال را به عنوان اولویت دوم خود قرار داده بودند. هیچ استانی این رشته را در اولویت سوم خود قرار نداده بود.

رشته ورزشی والیبال در استان‌های هم‌جوار گلستان، سمنان، تهران، البرز، اصفهان لرستان، یزد، خراسان جنوبی و استان هرمزگان این رشته را به عنوان اولویت اول در نظر گرفتند. استان‌های هم‌جوار کرمان و فارس و گیلان و قزوین و دو استان خراسان رضوی و آذربایجان شرقی این رشته ورزشی را در اولویت دوم خود قرار دادند. این رشته در اولویت سوم استان آذربایجان غربی قرار داشت. رشته ورزشی هندبال این رشته در اولویت اول استان‌های آذربایجان غربی و کردستان، قم و قزوین، و خراسان رضوی قرار داشت، تنها به عنوان اولویت دوم استان کهگیلویه و بویراحمد قرار داشت. استان‌های اصفهان و لرستان و استان کرمان این رشته را در اولویت سوم خود قرار دادند. رشته ورزشی کبک در اولویت اول استان‌های سیستان و بلوچستان و مرکزی قرار داشت. در اولویت دوم همدان و اردبیل و در اولویت سوم گلستان و خوزستان قرار داشت. در مورد رشته بسکتبال، تنها در اولویت اول استان اردبیل قرار داشت. استان‌های گلستان و مازندران، استان کرمانشاه، استان خوزستان، و استان هرمزگان این رشته را در اولویت دوم خود قرار داده بودند. استان آذربایجان شرقی و استان تهران این رشته ورزشی را در اولویت سوم خود قرار دادند. در مورد رشته هاکی استان کهگیلویه و بویراحمد، این رشته ورزشی را در اولویت اول خود قرار داده بود و استان لرستان در اولویت دوم. در مورد رشته ورزشی سپک تاکرا، در اولویت اول استان زنجان و اولویت دوم استان مرکزی قرار داشت.

۸. نتیجه‌گیری و جمع‌بندی

مهم‌ترین اهدافی که با رویکرد آمایش باید مدنظر مدیران و سیاست‌گذاران بخش ورزش استان‌ها قرار گیرد، رویکرد سخت‌افزاری و نرم‌افزاری بخش ورزش است، چراکه این دو رویکرد در هر چهار بعد اعم از پژوهشی، همگانی، قهرمانی، و حرفه‌ای با درصدهای مختلف در هر استان جاری است. در بحث ورزش بانوان لازم است مدیران و

سیاست‌گذاران با توجه به آمایش اعضای تیم‌های ملی، اقبال عموم مردم به رشته‌های ورزشی مختلف، و جلوگیری از عدم تعادل شدید منطقه‌ای جهت توسعه ورزش اقدام نمایند، زیرا نابرابری در کشورهای وسیع تهدیدی برای دستیابی به وحدت و یکپارچگی محلی است (راسخ، سجادی و همکاران، ۱۳۹۴). ضمناً در بخش ورزش قهرمانی این نابرابری تبدیل به چالشی جدی خواهد شد و تأثیر زیادی بر شکاف عملکردی ورزش قهرمانی بین استان‌ها خواهد داشت. این موضوع به‌خصوص در ورزش بانوان که نیاز به شرایط خاص و فضای ورزشی متناسب با شئون اسلامی دارد خود را بیشتر نشان می‌دهد. بر اساس یافته‌های تحقیق در بخش رشته‌های انفرادی رشته کاراته به عنوان اولویت اول ۱۵ استان کشور شناسایی شد در شرایطی که استان‌های حاشیه غربی این رشته را به عنوان اولویت اول خود شناسایی کرده بودند و از طرف دیگر استان مازندران بالاترین نرخ ملی پوش این رشته را در بانوان داشت، این درحالی بود که این استان برتر از منظر نرخ ملی پوش کاراته را در هیچ یک از اولویت‌های اول تا سوم خود قرار نداده بود.

در رشته دو میدانی بر اساس اطلاعات موجود اعضای تیم ملی دو میدانی بانوان به همراه ذخیره، هفت نفر از خراسان جنوبی بودند، بر اساس یافته‌های این مطالعه استان خراسان جنوبی رشته دو میدانی را در اولویت‌های خود قرار نداده بود. وضعیت استان تهران هم به همین منوال است، استان تهران با اینکه رشته دو میدانی را در اولویت‌های خود قرار نداده است، هشت نفر از اعضای تیم ملی را به خود اختصاص داده است. به علاوه، هفت نفر از گلستان اعضای دیگر تیم ملی دو میدانی را تشکیل می‌دادند که خوشبختانه این رشته اولویت‌های اول این استان است در نتیجه می‌توان گفت استان گیلان برنامه مناسبی برای توسعه رشته دو میدانی در بخش بانوان فراهم کرده است. بقیه استان‌ها از جمله همدان، یزد، فارس، گیلان، اردبیل و کردستان و اصفهان یک یا دو عضو از تیم ملی را به خود اختصاص دادند. در هیچ یک از این استان‌ها این رشته به عنوان اولویت اول تا سوم قرار نداده بودند. این در حالی است که دو میدانی از رشته‌های پر مدال المپیک بوده و با حداقل امکانات و سرمایه‌گذاری روی زن‌های استان‌ها با حفظ شئون اسلامی در بخش بانوان نتیجه قابل ملاحظه‌ای در عملکرد کشور در بخش بانوان خواهد داشت.

رشته ورزشی تکواندو به عنوان اولویت اول استان‌های کردستان و اصفهان، اولویت دوم خراسان جنوبی و اولویت سوم زنجان قرار داشت، در حالی که بر اساس اعلام‌های

انجام شده از مریبان تیم ملی بانوان تهران، مازندران، و البرز به تریب بالاترین فراوانی اعضای تیم ملی را داشتند. به این معنی که یک بار دیگر برای ورزش محبوب رزمی کشور استان‌های مطرح برنامه‌ریزی عملیاتی نداشته‌اند. البته این قضیه در مورد استان تهران خیلی جای تعجب ندارد زیرا در بیشتر رشته‌های ورزشی به همین منوال عمل شده است.

رشته ورزشی قایقرانی در اولویت اول استان هرمزگان، اولویت دوم استان‌های مازندران، گیلان، تهران، و همدان قرار داشتند که همگی در ناحیه شمالی کشور قرار دارند. کرمانشاه نیز تنها استانی بود که این رشته را به عنوان اولویت سوم خود انتخاب کرده بود. در حالی که بر اساس استعلام‌های به عمل آمده از مریبان تیم‌های ملی استان‌های هرمزگان، همدان، انزلی، تهران در بخش کایاک و در بخش روینگ گلستان، آذربایجان غربی، مازندران، انزلی و زنجان. در کاناپلو استان‌های کرج، مازندران، خراسان رضوی، لرستان، اصفهان و اراک. در رشته اسلالم استان کرمانشاه تعیین کننده بوده و هسته اصلی اعضای تیم ملی را تشکیل می‌دادند. در کل، به نظر می‌رسد برنامه‌ریزی مناسب‌تری از منظر آمایش سرزمین در این رشته ورزشی صورت گرفته است که می‌تواند دلیل آن نیاز به امکانات طبیعی در مورد رشته ورزشی قایقرانی باشد. البته استان گلستان و آذربایجان غربی مازندران و زنجان در بخش انفرادی با وجود داشتن ملی پوش برنامه‌ریزی مدونی در ارتباط با این رشته نداشته‌اند.

در مورد رشته شمشیربازی استان یزد این رشته را در اولویت اول و استان‌های آذربایجان غربی در اولویت دوم خود قرار داده بودند. در حالی که چهار ستاره شمشیربازی سابر ایران را از استان‌های تهران، یزد، گیلان و البرز تشکیل می‌دهند. در نتیجه یک بار دیگر نشان از مشکل در توجه به عملکرد استان‌ها در بحث آمایش سرزمین به چشم می‌خورد.

در مورد رشته جودو و کوراش استان‌های چهارمحال و بختیاری، همدان این رشته در اولویت اول قرار داده بودند. استان‌های سمنان، خراسان شمالی، این رشته را به عنوان اولویت دوم در بین رشته‌های ورزشی قرار داده بودند. در حالی که دعوت شدگان به تیم ملی در سال ۲۰۱۸ از استان‌های همدان، لرستان، مازندران، مرکزی، اصفهان، خراسان رضوی، سمنان، چهارمحال و بختیاری، کرمان، گیلان بودند. استان لرستان و البته مازندران علی‌رغم عملکرد خوب ورزشکاران خود این رشته را در اولویت‌های خود قرار نداده بود.

در مورد رشته تیراندازی با کمان استان کرمان این رشته را در اولویت اول خود قرار داده بود. استان‌های خراسان رضوی، یزد، و مرکزی این رشته را به‌عنوان اولویت سوم خود قرار داده بودند. هیچ یک از استان‌های کشور این رشته را در اولویت دوم خود قرار نداده بودند. اعضای تیم ملی کامپوند از استان‌های البرز، تهران، فارس، قم، اصفهان، و زنجان و در رشته ریکرو تهران، یزد، آذربایجان شرقی که هیچ هماهنگی بین اعضای تیم ملی و آمایش سرزمین وجود ندارد.

در مورد رشته کوه و سنگ نوردی استان زنجان این رشته را در اولویت اول و بعد از آن کردستان و کرمان به ترتیب در اولویت‌های دوم و سوم خود قرار داده بودند، از طرفی دعوت شدگان به تیم ملی از استان‌های کرمان، زنجان، هرمزگان، تهران، فارس، خراسان شمالی، همدان، چهارمحال و بختیاری بودند. به‌نظر می‌رسد در ارتباط با آمایش سرزمین به جز استان کردستان مطابقت وجود دارد.

در مورد رشته ورزشی فوتبال به عنوان اولویت اول ورزش‌های تیمی بانوان بیشتر استان‌های حاشیه شمالی و غربی یعنی خراسان شمالی، مازندران، گیلان، آذربایجان غربی در شمال و همدان، کرمانشاه، ایلام، خوزستان، بوشهر، فارس و کرمان فوتبال را به‌عنوان اولویت اول خود در نظر گرفته بودند. علاوه بر این استان‌های آذربایجان غربی، سمنان، تهران، قم و اصفهان در مرکز فوتبال را به عنوان اولویت دوم خود قرار داده بودند. هیچ استانی این رشته را در اولویت سوم خود قرار نداده بود. در حالی که اعضای تیم ملی فوتبال از استان‌های خوزستان، اصفهان، مازندران، بوشهر، بیشترین فراوانی اعضای تیم ملی و استان‌های ایلام، همدان، چهارمحال و بختیاری، قزوین، کرمان، بوشهر، گیلان، خراسان رضوی، تهران یک عضو را تشکیل داده‌اند. از منظر فراوانی اعضای تیم ملی در باشگاه‌ها به ترتیب کرمان، کردستان، البرز، اصفهان، سیرجان در استان کرمان، رفسنجان در استان کرمان و بوشهر بالاترین اعضای تیم ملی را داشتند. به نظر می‌رسد لازم است حداقل استان‌هایی که فوتبال را در اولویت اول خود قرار داده‌اند در مورد تأسیس باشگاه ورزشی در استان خود اقداماتی انجام دهند، البته استان‌های بوشهر و کرمان در این زمینه قابل قبول عمل کرده بودند.

رشته ورزشی والیبال در استان‌های همجوار گلستان، سمنان، تهران، البرز، اصفهان لرستان، یزد، خراسان جنوبی و استان هرمزگان به‌عنوان اولویت اول در نظر گرفته شده بود.

استان‌های هم‌جوار کرمان، فارس، گیلان و قزوین و دو استان خراسان رضوی و آذربایجان شرقی این رشته ورزشی را در اولویت دوم خود قرار دادند. این رشته در اولویت سوم استان آذربایجان غربی قرار داشت. ملی پوشان این رشته از تهران ۳ نفر، فارس ۳ نفر، آذربایجان شرقی ۲ نفر، اصفهان ۲ نفر، گیلان ۲ نفر، آذربایجان غربی، البرز، گلستان هر کدام یک نفر تشکیل داده بودند، تنها استان مرکزی با وجود داشتن ملی پوش این رشته را در اولویت خود قرار نداده بود.

رشته ورزشی هندبال در اولویت اول استان‌های آذربایجان غربی، کردستان، قم و قزوین، و خراسان رضوی قرار داشت تنها به عنوان اولویت دوم استان کهگیلویه و بویراحمد قرار داشت. استان‌های اصفهان، لرستان و استان کرمان این رشته را در اولویت سوم خود قرار دادند. با نگاهی به اعضای تیم ملی این رشته که از استان‌های اصفهان ۶ نفر، تهران ۵ نفر، فارس ۵ نفر، سمنان ۴ نفر، البرز ۲ نفر، تبریز ۱ نفر، کهگیلویه و بویراحمد ۱ نفر، بوشهر ۱ نفر، خراسان رضوی ۱ نفر، کردستان ۱ نفر بودند، مشخص است که در رشته ورزشی هندبال استان‌ها برنامه مناسبی را در زمینه آمایش سرزمین نداشته‌اند. چهار استان مطرح در این رشته ورزشی یعنی اصفهان، تهران، فارس، سمنان و البته البرز با اینکه اکثر اعضای تیم ملی را تشکیل می‌دادند، این رشته ورزشی را در هیچ یک از اولویت‌های اول تا سوم خود قرار نداده بودند البته استان اصفهان رشته هندبال را در اولویت سوم استان خود قرار داده بود. در آخر نیاز به ذکر است رسیدن به سطح کشورهایی که اکثر مدال‌ها را از آن خود می‌کنند، نیازمند برنامه‌ریزی دقیق و توجه زیاد است و باید از حمایت‌های شعارگونه در ورزش بانوان به سمت حمایت‌های جدی و عملی پیش رویم.

رشته ورزشی کبده در اولویت اول استان‌های سیستان و بلوچستان و مرکزی، اولویت دوم همدان و اردبیل و در اولویت سوم گلستان و خوزستان قرار داشت. با نگاهی به آمار اعضای تیم ملی مشخص می‌شود که از اصفهان ۳ نفر، کرمانشاه ۲ نفر، گلستان ۲ نفر، تهران ۲ نفر، سیستان و بلوچستان ۲ نفر، کرمانشاه ۱ نفر، فارس ۱ نفر در این رشته، سیستان و بلوچستان عملکرد خوبی داشته است. به این ترتیب که این رشته را در اولویت خود قرار داده و دو نفر از اعضای تیم ملی از این استان می‌باشند شایان ذکر است که استان‌های اصفهان و استان تهران با وجود داشتن بیشترین اعضای تیم ملی در بحث آمایش سرزمین عملکرد مناسبی نداشته‌اند.

در مورد رشته بسکتبال تنها در اولویت اول استان اردبیل قرار داشت. استان‌های گلستان و مازندران، استان کرمانشاه، استان خوزستان، و استان هرمزگان این رشته را در اولویت دوم خود قرار داده بودند. استان آذربایجان شرقی و استان تهران این رشته ورزشی را در اولویت سوم خود قرار دادند. در حالی که هسته اصلی تیم ملی بسکتبال را استان‌های تهران و اصفهان تشکیل می‌دادند. از طرف دیگر از منظر باشگاه‌داری هیچ یک از استان‌هایی که این رشته را در اولویت اول و دوم خود قرار داده بودند فعالیت در این زمینه نداشته‌اند. البته استان تهران که که بسکتبال را در اولویت سوم خود قرار داده بود، در این زمینه فعالیت چشمگیری داشت. هر یک از اعضای تیم ملی در باشگاه‌های ذیل عضویت داشتند: هیر و تهران ۶ نفر، گروه بهمن تهران ۵ نفر، دانشگاه آزاد تهران ۴ نفر، نامی نو اصفهان ۴ نفر، پالایش نفت آبادان ۳ نفر، شرکت ملی گاز تهران، صدرا شیراز هر کدام یک نفر، همان‌طور که مشاهده می‌شود شرکت‌های خصوصی در این زمینه در تهران فعالیت چشمگیری دارند.

در مورد رشته‌های استان کهگیلویه و بویراحمد این رشته ورزشی را در اولویت اول خود قرار داده بود و استان لرستان در اولویت دوم. در حالی که به نقل از مربی تیم ملی بانوان اعضای دعوت شده به تیم ملی از استان‌های ایلام، مازندران، اصفهان، زنجان، همدان، تبریز، گیلان و خراسان رضوی بودند. هسته اصلی تیم‌هاکی را در سال‌های قبل خراسان رضوی تشکیل می‌داد، در حالی که این استان این رشته ورزشی را در هیچ یک از اولویت‌های خود قرار نداده بود. در مورد رشته ورزشی سبک تاکرا که در اولویت اول استان زنجان و اولویت دوم استان مرکزی قرار داشت. اعضای تیم ملی در سال ۹۲ از استان‌های گیلان ۳ نفر، گلستان ۴ نفر، مرکزی ۴ نفر، لرستان ۲ نفر، خراسان شمالی ۲ نفر، قم، کرمان هر کدام یک نفر بودند و در سال ۱۳۹۵ از استان‌های گلستان ۲، گیلان ۲، مرکزی ۳، تهران، چهارمحال و بختیاری، خراسان رضوی تشکیل شده است که مشخص است هسته اصلی تیم ملی را استان‌های مرکزی، گلستان و گیلان تشکیل می‌دهد. خوشبختانه این رشته در اولویت دوم استان مرکزی قرار دارد، اما گیلان و گلستان این رشته را در اولویت‌های خود قرار نداده بودند.

در انتها لازم به ذکر است که ورزش بانوان نیاز به نگرش جدی‌تری به بحث ورزش قهرمانی دارد، به طوری که در رشته دو میدانی با توجه به اینکه امکان جذب افراد با

توانمندی‌های متفاوت وجود دارد، جزء رشته‌های پر مدال ورزشی می‌باشد، و البته امکان حضور بانوان با پوشش اسلامی در آن فراهم است استان‌های مطرح این رشته مانند استان خراسان جنوبی و تهران با داشتن نرخ بالای ملی پوش دو میدانی را در اولویت‌های خود قرار نداده بود. البته استان گیلان برنامه‌ریزی مناسبی را برای توسعه رشته دو میدانی در بخش بانوان فراهم کرده است. عدم تطابق بین اعضای تیم ملی و وضعیت آمایش سرزمین در رشته شمشیربازی، تیراندازی با کمان، کاراته نیز نشان از مشکل در توجه به عملکرد استان‌ها در بحث آمایش سرزمین است. البته در مورد استان تهران در بیشتر رشته‌های ورزشی به همین منوال عمل شده است. در ادامه، در مورد رشته جودو و کوراش نیز وضعیت به همین شکل است به این ترتیب که استان لرستان و البته مازندران علی‌رغم عملکرد خوب خود این رشته را در اولویت‌های خود قرار نداده بود. از طرف دیگر در مورد رشته کوه و سنگ‌نوردی وضعیت کمی بهتر بود. به نظر می‌رسد در ارتباط با آمایش سرزمین به جز استان کردستان مطابقت وجود دارد. در رشته قایقرانی نیز به نظر می‌رسد برنامه‌ریزی مناسب‌تری از منظر آمایش سرزمین صورت گرفته است که می‌تواند دلیل آن نیاز به امکانات خاص برای راه‌اندازی رشته ورزشی قایقرانی و کوه‌نوردی باشد. با این حال لازم به ذکر است که استان گلستان و آذربایجان غربی، مازندران و زنجان در بخش انفرادی با وجود داشتن ملی پوش برنامه‌ریزی مدون در ارتباط با این رشته نداشته‌اند.

در مورد رشته‌های ورزشی تیمی هم تطابقی بین آمایش سرزمین و عملکرد استان‌ها از منظر باشگاه‌داری و تأسیس اماکن ورزشی دولتی وجود نداشت. به این ترتیب که پیشنهاد می‌شود استان‌هایی که در بحث آمایش سرزمین رشته‌های ورزشی را در اولویت‌های خود قرار می‌دهند لازم است در زمینه باشگاه‌داری و تأسیس اماکن ورزشی دولتی اقداماتی به عمل آورند. در پایان با مقایسه عملکرد رشته‌های ورزشی در بازی‌های آسیایی و عملکرد استان‌ها در مورد تعیین اولویت‌ها مقایسه مدال‌آوری بانوان در دو دوره بازی‌های آسیایی نشان می‌دهد که از لحاظ مرغوبیت مدال رشته‌های کبدمی، ووشو، قایقرانی و تیر و کمان در بخش بانوان موفق‌تر از بازی‌های آسیایی ۲۰۱۴ بودند، اما رشته‌های کاراته، تکواندو و دوومیدانی عملکرد ضعیف‌تری داشتند که در اکثر موارد به جز رشته تیراندازی با تیر و کمان استان‌ها در زمینه تعیین اولویت‌ها به خوبی عمل نکرده بودند.